

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۸/۰۹/۱۶

ودان روښان

د افغان حکومت ماتې،

افغانانو او نړيوالو ته يې نه اټکلېدونکي زيانونه

افغان ولسمشر محمد اشرف غني له امريکايي رسنۍ وايي نيويز سره په مرکه کې خبر داری ور کړی که افغان حکومت له پښو لويږي نو افغانستان به يو ځل بيا د نړيوالي ترهگرۍ پر مرکز بدل شي.

ولسمشر غني د سويلي اسيا او افغانستان له پاره د امريکيا متحده ايالاتو ستراتيژي په اړه ويلي دي: "د ځواک کارول د دې ستراتيژي لويه برخه نه ده، زه هيله لرم چې گډې گټې خوندي شي. که افغانستان له ماتې سره مخامخ شي نو نړيوالي ترهگرۍ ته به ډگر خالي شي او له دې ځای به فعاليت کوي".

يوه گړۍ فکر وکړی که کوم څوک له لنډ فکري، حماقت او يا هم په لوی لاس هڅه وکړي چې اوسنی حکومت له ناقانونه لارې غصب کړي يا هم افغان دفاعي او امنيتي ځواکونه د دولت وسله والو مخالفينو پر وړاندې ماتې وخورې زما په اند داسې ناورين به رامنځته شي چې هيڅوک به يې ټول نه شي کړی. غواړم دغه دواړه حالتونه يو يو تشریح او توضیح کړم.

• که ځينې ډلې چې دا اوس توره په تيکي کې وهي چې که ټاکنې يې په خوښه ونه شي يا د دوی په اند په ټاکنو درغلي وشي نو دوی به لنډ مهاله حکومت جوړ کړي. د جمعيت يو وياند ويلي چې هر ډول غوراوی د دوی د ميز پر سر پروت دی مانا يې دا چې کودتا به وکړي، واک به له ناقانونه لارې غصب کړي يا کوم بل هرڅه چې د دوی په زړه کې ورگرځي.

خو دوی له ياده اېستلي چې د ډاکتر نجيب الله د حکومت له رنګېدو د کارمليانو په دسيسه د افغانستان د هغه وخت له نيمايي ډېر ولايتونو دوی (جمعيتانو) ته تسليم شول. له شمالي ولايتونو سر بېرته د کندهار، هرات او ډېرو پښتون ميشته ولايتونو په گډون په مطلق ډول جمعيتانو ته په لاس ورغلل، په نورو ډېرو ولايتونو له هغې شمېرې ننگرهار کې د جمعيت همغږي ډلې ځکه ځواکمني وې چې هغه وخت لا ډېر خلک د جمعيت پر تعصبي او سکتاريستي - سيمتي موخو نه پوهېدل. په هغه وخت کې له لوگور او لغمان پرته چې په مطلق ډول د رباني اصلي مخالف د گلبدین حکمتيار په مشري حزب اسلامي سره وو نور ټول هېواد به يو نه يو ډول د رباني په جال کې و. په داسې حال کې چې د پيسو چاپ، بانکونو، دولتي واکمني، په دولتي کچه بهرنی اړيکي او سفارتونه او په ملي او نړيواله کچه نور مادي او مانيز دولتي امتيازونه په مطلق ډول له مسعود- رباني او ددوی له ملاتړو سره وو خو د ورځې په تېرېدو او د مسعود - رباني فاشيستي او انحصار غوښتنې ماهيت په برېښېدو يې د گلبدین ترڅنګ تر ډېره له هغو لږکيو سره وخورل چې دوی خپل طبيعي ملاتړي گڼل لکه هزاره گان او اوزبیکان. څومره چې د مسعود - رباني ستمې او سکتاريستي څېرې برېښې هغومره يې د واکمني کړۍ راتنګېده تر هغو چې طالبانو د دوی دواکمني ټغر په منډو له کابله دوره او دوی اړ شول چې د شمال پر لور وکتېږي. که د سپمبر پېښه نه وې شوي اوس به ټولو ستمې مشرانو د مسکو په رينک بازار کې وړوکي مېزونه ايښي او په تور بازار کې به يې ليلامي پلورل.

اوس که دوی بيا کوم حماقت وکړي وکړي لومړی خو يې زور نه رسېږي ځکه اوس د کرزي د واکمني وسله وال پوځ نه دی چې هر څه د لنډغرو په لاس کې وو اوس ډېر بدلون راغلی او دويم دا چې لاهم په افغانستان کې امريکايي ځواکونه شته چې د کودتا له لارې چاته د واک غصب اجازه نه ورکوي خو که خدای مه کړه دوی په دغه شوم پلان کې بريالي هم شول نو هغه ډول مې چې په ځينو تېرو ليکنو کې هم يادونه کړې بيا څوک د کودتا حکومت نه شي زغملی او ټول به له سپينو او ان تورو بيرغونو سره د سيلو په شان پر کابل راروان وي. تېر ځل خو يې درې څلور کاله وخت ونيو چې د مسعود- رباني ستمې څېره برېښده شوه او له ډېر لري پسي راوخوځېدل خو دا ځل لري نه په خاک جبار، موسهي او د لوگر محمداغي ولسوالۍ په اوبازک کې گلي گلي طالبان غوربېر کوي او په يوه منډه ځانونه ځکه ځانونه د خيرخاني ترکوتل پورې رسولي شي چې دا ځل نه د مسعود نظار ډلگي په کابل کې ټانکو لري او نه

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خپر و لولی

به هوايي ځواک د لنډغرو په ملاتړ الوتکې پورته کړي، په کابل کې د مسعود تلين په مناسبت بنوی هلاکمان به خپل برک پتلونونه ژېر او په سوږو ننوزي اویا د تېبستې هڅه وکړي. له دې وروسته چې څه کېږي پر هغه به وروسته رڼا واچوم.

• که چېرې د ځينو سياستوالو او د ولسي جرگې غړو د گرمو کلو او احساساتي پرېکړې له مخې له امریکې سره امنیتي تړون لغوه او پر افغان دفاعي او امنیتي ځواکونو ۶ میلیارد ډالري مرسته ودرېږي له ترديد پرته چې دغه ځواکونه ماتې خوري هغه هم له ځند پرته!

اوس به هغه څه وڅېړو چې ددغه او لومړي حالت يانې د واک ناقانونه غصب او دویم حالت يانې له امریکا سره د امنیتي تړون لغوه کېدو او پر افغان دفاعي او امنیتي ځواکونو د امریکا مالي مرستو درېدو په صورت کې به رامنځته شي، وڅېړو:

لومړی خو به ټول هغه څه له خاورو سره خاورې شي چې په دې نږدې ۱۸ کالو کې رامنځته شوي، له جنگسالانو، مافیایي بانډونو سرلارو، لنډغرو او قومي ټيکه دارانو به دا مانی او غصب کړي ملکیتونه او ارگا بار گا پاتي شي چې په ډېره بې حیایي، ظلم او ناروا بې خپل کړي دي. له هغه ځايه چې اوس دوی لټان او ناکاره شوي نو که بخت يې یاري وکړه له خپلو کورنیو سره به له نغدو پیسو او سرو زرو سره ځانونه بهر ته ورسوي او پاتي له شرمه ډک ژوند به په بهر کې تېر کړي خو بڼایي ددوی پرځای يې باداران (ایرانيان او روسان) نوري ډلې یاد دوی له ډلو بل نسل د خپلو موخو له پاره چې هماغه د افغانستان وړانې دی وسله وال او د جگړې ډگر ته وړاندې کړي. د پاکستان می ځکه یادونه ونه کړه چې د هغوی به هسي هم ډېره وي ځکه چې تر ټولو غښتلي ډله به يې په گورت کې وي. تېر ځل خو ایران او پاکستان د د افغانستان په جوړېدونکي دولت کې چې هغه وخت جوړ هم نه شو، د خپل زیات نفوذ هڅه کوله او هر یو د افغانستان په واک کې د ډېرې ونډې له پاره خپل پلویان پر شا تپول، خوا دا ځل به خبره بل ډول وي ځکه چې له یادو هېوادو یو یې هم په افغانستان کې له سره دولتي جوړښت نه غواړي، دوی دا ځل له بل حالت سره مخ دي دوی به هڅه وکړي چې د افغانستان اوبه د تل له پاره خپلې کړي او دا هغه وخت شونې ده چې په افغانستان کې دولت نه وي. پاکستان به هم طالبان دومره پیاوړي نه کړي چې ټول هېواد لاندې کړي ځکه چې بیا خو به طالبان اړ وي چې د دولت په دريځ کې د هېواد برخليک په اړه فکر او د مسوولیت احساس وکړي، اړ به وي چې له نړۍ سره په تعامل کې له یو څه تېر او یو څه ترلاسه کړي خو پاکستان به يې دغه حالت ته پرېږدي ځکه چې بیا خو به د وړانې او د افغانستان بېرته ساتلو له پاره کومه پلمه نه لري پر همدغه دلیل به يې له نورو ډلو سره په جگړه کې وړاندې او وروسته کوي او بشپړ بريي ته به يې کله هم پرېږدي ځکه چې بیا به دوی ته اړ نه وي. بیا به ای اس ای پر طالبانو داسې کړنې کوي چې د نړیوالو د غصې لامل ګرځي لکه له زده کړو او کار د نجونو او ښځو منع کول، بې محکمې وژل په تېره د هغو کسانو چې لږ څه شعور او ملي فکر ولري یا لږ تر لږه د نننۍ نړۍ له غوښتنو سره بلد وي په لنډو کې يې که ووايم ای اس ای په افغانستان کې له خړه پورته ژوندی پرېږدي. ای اس ای به په ډېره ځیرکي او هوسيارې له منځني ختيځ، شمالي افریقا، منځنی اسیا، قفقاز، روسیې، سویلي اسیا، لرې ختيځ، اروپا او په لنډه توګه له ټولې نړۍ بېلابېلې ترهګرې ډلې راټولې او د افغانستان په غرنیو سیمو کې ځای پرځای او د هغو پر سر به سوداګري کوي، د نړۍ له استخباراتي سازمانونو به د هغوی د خوښې ډلو د کسانو ښکار یا ژوندي ورسپارلو پر سر ښي ډېر پیسې اخلي او دا به ورته په خورا ګټور کار وبار بدل شي. ترهګرې ډلې به هم د خپل واک سیمې ولري د افغانستان کانونو او نشه يي توکو قاچاق به ښه به درز کې روان وي.

ترهګرې ډلې به په اروپا، امریکا او ټوله نړۍ کې بریدونه کوي بڼایي د سپتمبر له يوولسمې لا خطرناک بریدونه وکړي ستر ځواکونه به خپله خوا پر افغانانو سروی، د بمونو پلار، د بمونو مور، د بمونو نیا، نیکه، غور نیکه، تر نیکه ... څه ... او... څه ... به دلته کاروي. خو کله به هم هڅه ونه کړي چې بیا کوم د بن کنفرانس جوړ او کوم بل حامد کرزی د لنډ مهاله، منځ مهاله، تنګ مهاله یا بل مهاله ادارې د مشر په توګه وټاکي. دغه کار به ځکه ونه کړي چې یو ځل يې تجربه کړی بیا به کله هم خپلې پیسې پر اوبو لاهو نه کړي. سیمه ییز او نړیوال ستر قدرتونه به د خپل امنیت ساتنې په موخه هر یو په افغانستان کې د خپلې خوښې ډلې جوړي او تمویلوي. ولس به د اور په لمبو کې کړېږي ایران، پاکستان او د منځني اسیا هېوادونه به د افغانانو پر مخ خپلې پولې کلکې وټري هیڅوک (هیڅ هېواد) به نور افغانانو ته پنا نه ورکوي هغوی چې پخوا لا نورو هېوادو ته تللي اړ به وي چې خپل هویت پټ کړي ځکه چې د ځایي خلکو او نورو هېوادو وګړو له کرکې سره به مخ وي. قومي، ژبني، توکمیز، مذهبي او نورې شخړې به له بې گنا انسانانو قرباني اخلي او خلک به د قومي، توکمیز، مذهبي او ژبني تړاو له امله کړول کېږي. افغانستان به د شلمې پېړۍ نویمې لسيزې د بوسنیا پېښو، د رواندا دتوتسي او هوتو توکم وژنې یا زموږ د خپل هېواد د همدې لمریزې اوبایمي لسيزې دتنظیمي اندوخر پر مهال پرسرونو میخونو ټکولو، د مرو ګډا نندارې، له ښځو د تیر غوڅولو او نورو وحشیانه عملونو شاهدان وي. قومي پاکونې او غچ اخیستنې به پیل او ډېرې بې گنا وینې به تویه شي. په پایله کې به هېواد توتې توتې او د ګاونډیانو ترمنځ وویشل شي او د نړۍ په سیاسي جغرافیه کې به د افغانستان په نوم کوم هېواد پاتي نه او نوم به يې ورک شي.

که افغانان مسوولانه فکر ونه کړي دغسې یو انځور زما په سر کې ګرځي، خدای دې وکړي چې زما دغه وړاندوینه ناسمه راوخېژي او افغانان له کرکيچ د راوتلو په موخه سمه او منطقي لار پیدا کړي.